Fintraffic

Laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista (HE 105/2025)

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy

Mika Ahvenainen

Meille annettu tehtävä - Fintrafficin olemassaolon tarkoitus

FINTRAFFICIN SUOMELTA SAAMA TEHTÄVÄ

Yhteiskunnan, elinkeinoelämän sekä viranomaisten tarvitsemien **liikenteenohjaus-** ja **hallintapalveluiden** tuottaminen ja kehittäminen

Yhteistyöverkostojen rakentaminen sekä **kansainvälisesti kilpailukykyisten** liikennealan **liiketoimintaekosysteemien** kehittymisen edistäminen

Alan markkinaehtoisten tuotteiden ja **palvelujen kehityksen** sekä toimialan yritys- ja **vientivetoisen kasvun** vauhdittaminen

Uusien, liikennetietoja nykyistä laaja-alaisemmin jakavien ja hyödyntävien **alustaratkaisujen** luominen sekä uuden **datapohjaisen palveluliiketoiminnan** ja **arvonluonnin** edistäminen

MITEN SUOMI MITTAA ONNISTUMISTAMME?

Liikkumisen ja kuljettamisen tehostuminen, liikenteen sujuvoituminen ja liikenneturvallisuuden parantuminen

Viranomaisten yhtiöltä saamien palveluiden luotettavuus ja laatu

Elinkeinoelämän uusien liiketoimintamahdollisuuksien edistäminen

Liikenteen kehittäminen ympäristön kannalta kestävällä tavalla

Lähde: Fintrafficin omistajastrategia 16.10.2019

Liikenteen digitalisaatio on tehokas työkalu kestävän ja tuottavan Suomen rakentamisessa

Digitalisaatio tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden:

- luoda entistä parempia ja tasa-arvoisempia liikenteen ja logistiikan palveluja asiakkaille koko Suomessa
- rakentaa tehokkaampaa liikennejärjestelmää, pienentää yritysten ja kotien liikennemenoja sekä vähentää päästöjä
- luoda kasvua alalle, tukea Suomen kilpailukykyä
- parantaa kv-saavutettavuutta

70% Globaalien liikennemarkkinoiden kasvuennuste vuoteen 2030 mennessä*

14% kaikista yritysten ja kotitalouksien varoista katoaa logistiikan ja liikkumisen kuluihin.

20% päästöistä aiheutuu liikenteestä. Liikenteen päästöt on puolitettava vuoteen 2030 mennessä.

**Lähde: Liikennealan kestävän kasvun ohjelma 2021–2023*

Laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista (HE 105/2025)

- Esityksessä Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:lle osoitettaisiin vastuu EU-sääntelyyn perustuvan kansallisen yhteyspisteen järjestämisestä ja ylläpidosta. Lisäksi yhtiölle annettaisiin tehtäväksi kansallisen yhteyspisteen päälle rakentuvan liikennejärjestelmän perustietopalvelun järjestäminen ja ylläpito. Viimeksi mainittu tehtävä olisi kansallista sääntelyä.
- Kansallisen yhteyspisteen ja liikennejärjestelmän perustietopalvelun vastuuttaminen Fintrafficille tehostaisi merkittävästi liikenteeseen liittyvää tiedonvaihtoa, ja sitä kautta parantaisi liikenteen turvallisuutta, sujuvuutta ja infrastruktuurin kunnossapitoa sekä loisi uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Etenkin liikennejärjestelmän perustietopalvelusta saatavaa koostettua tietoa voitaisiin hyödyntää laajasti muillakin sektoreilla, kuten yhdyskuntasuunnittelussa.
- Tällä hetkellä tehtävät ovat hajautuneet Väylävirastolle ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille, jotka hankkivat osan tehtäviin liittyvistä tietopalveluista jo nyt Fintrafficilta.
- Fintrafficille osoitettavissa tehtävissä on kyse yhteiskunnan kannalta perustavanlaatuista tietoa tuottavista palveluista, joita ei voida tuottaa liiketaloudellisesti kannattavalla tavalla. Lakisääteiset tehtävät rahoitettaisiin valtionavustuksena, jonka myöntäisi Liikenne- ja viestintävirasto.

Laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista (HE 105/2025)

Fintraffic puoltaa esitettyä lainsäädäntöä.

Fintrafficin kommentit:

- ITS-direktiivin ja siihen liittyvien delegoitujen asetusten määrittelemien kansallisten yhteyspisteiden sekä kansallisen liikennejärjestelmän perustietopalvelun keskittäminen **yhdeksi kansallisesti keskitetyksi yhteyspisteeksi** sekä tehtävän osoittaminen Fintrafficin hoidettavaksi lakisääteisenä tehtävänä selventää viranomaisten ja Fintrafficin roolitusta ja vastuunjakoa erityisesti tiedonhallintaan liittyvien vastuiden ja tehtävien osalta.
- Lisäksi ratkaisu tukee valtion ja kuntien liikenneverkkoja koskevan tiedon sekä multimodaalisten liikenne- ja matkatietojen keskittämistä samaan yhteyspisteeseen. Ratkaisu kokoaa kaikki erilliset liikenteen tietopalvelut yhden ja saman lain alle, mikä selkeyttää nykyistä melko hajanaista lainsäädäntöä.
- Edelleen, esitys tukee liikennedatan kansallista harmonisointia ja parantaa datan käytettävyyttä velvoittamalla Fintrafficin huolehtimaan siitä, että liikennejärjestelmän perustietopalvelusta tarjottavat tiedot ovat mahdollisimman laadukkaita ja yhteismitallisia. Tätä tukee myös Fintrafficille asetettava rooli kansallisen yhteistyön koordinoijana sekä datan tuottajien tukemisessa lain vaatimusten täyttämiseksi. Tämä tuki kohdistuu erityisesti kuntasektoriin, jolle lainsäädännön myötä tulee uusia velvoitteita datan julkaisuun.
- Liikennedatan käsittelyn harmonisointi kansallisella tasolla tehostaa tiedon tuottajien prosesseja ja mahdollistaa kustannustehokkaan tavan tuoda liikennedataa tarjolle. Keskitetty yhteyspiste tuo myös kustannussäästöjä dataa hyödyntäville palveluntuottajille, kun laadukas, valtakunnallinen data on saatavilla yhdestä palvelusta.

Taloudelliset näkökulmat

Esityksessä Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:lle osoitettavien kansallisen yhteyspisteen ja liikennejärjestelmän perustietopalvelun tehtävien vuosittainen pysyvä määrärahatarve arvioidaan olevan 5 100 000 euroa. Määräraha ei olisi kokonaan uusi, vaan virastot käyttävät tällä hetkellä osittain ITS-direktiiviin vaatimuksiin vastaavien, nykyisen lainsäädännön mukaisten tietopalveluiden ostoon Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä yhteensä 3 790 000 euroa. Rahoitus toteutettaisiin liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan sisäisinä momenttisiirtoina ja maksettaisiin Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin myöntämänä valtionavustuksena.

Lisäksi tarvitaan 1 150 000 euron kertaluonteinen lisämääräraha kansallisen yhteyspisteen kehittämiseen uudistetun ITS-direktiivin vaatimusten mukaisesti sekä liikennejärjestelmän perustietopalvelun kehittämiseksi vuosille 2026–2029. Lisämääräraha tarvitaan erityisesti ehdotuksista seuraavien tietojärjestelmien muutostarpeiden tekemiseksi.

Vuonna 2026 pysyvä määräraha olisi 5 100 000, lisämääräraha 920 000 euroa ja arvonlisäveron osuus 1 535 000 euroa.

Taloudelliset näkökulmat

Fintraffic toteaa, että vuosittaisen määrärahan suuruus on laskettu vuodelle 2026 arvioitujen kustannusten nojalla. Kustannukset muodostuvat suorista palvelutuotannon kustannuksista, yleiskuluista, pääomakustannuksista sekä mahdollisesti Fintrafficille kustannukseksi jäävistä arvonlisäveroista. Lopullinen palvelutuotannon kustannustaso selviää vasta, kun toiminta laajennetussa muodossa on saatu käyntiin. Fintraffic pitää tärkeänä, että mikäli palvelutuotannon kokonaiskustannukset merkittävästi nousevat tulevina vuosina, esimerkiksi lain mukaisten palveluiden laajuudessa tapahtuvien muutosten johdosta, vuotuisen valtionavustuksen määrää on vastaavasti mahdollista korottaa.

Fintraffic tiedostaa, että valtionavustus ei mekanismina välttämättä mahdollista osakeyhtiölle tyypillisen katteen veloittamista. **On kuitenkin tärkeää, että palvelutuotannon kustannukset saadaan täysimääräisesti katettua.**

Yhteenveto

Fintraffic katsoo, että hallituksen esitys tukee liikenteen digitalisaatiota, parantaa liikenneturvallisuutta ja edistää Suomen kilpailukykyä. Keskitetty yhteyspiste ja liikennejärjestelmän perustietopalvelu luovat perustan kustannustehokkaalle, laadukkaalle ja turvalliselle tiedonhallinnalle, joka hyödyttää niin viranomaisia, elinkeinoelämää kuin kansalaisia.

Kiitos!

Mika Ahvenainen | mika.ahvenainen@fintraffic.fi | 040 720 4393

